

Utrikesutskottets betänkande 2018/19:UU12

Säkerhetspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 om säkerhetspolitik och massförstörelsevapen.

I ärendet finns 14 reservationer (M, SD, C, V, KD, L) och två särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Cirka 50 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Utskottets överväganden.....	7
Svensk säkerhet och den säkerhetspolitiska kontexten.....	7
Säkerhetspolitiska samarbeten.....	10
Massförstörelsevapen	17
Övriga motioner	21
Reservationer	22
1. Svensk säkerhet och den säkerhetspolitiska kontexten, punkt 1 (M)....	22
2. Svensk säkerhet och den säkerhetspolitiska kontexten, punkt 1 (SD)	24
3. Svensk säkerhet och den säkerhetspolitiska kontexten, punkt 1 (C)....	25
4. Svensk säkerhet och den säkerhetspolitiska kontexten, punkt 1 (L)	26
5. Nato, punkt 2 (M, C, KD, L)	27
6. Nato, punkt 2 (SD)	28
7. Nato, punkt 2 (V).....	29
8. Säkerhetspolitiska samarbeten, punkt 3 (M).....	30
9. Säkerhetspolitiska samarbeten, punkt 3 (SD)	31
10. Säkerhetspolitiska samarbeten, punkt 3 (C).....	32
11. Säkerhetspolitiska samarbeten, punkt 3 (KD)	33
12. Säkerhetspolitiska samarbeten, punkt 3 (L).....	34
13. Massförstörelsevapen, punkt 4 (SD).....	35
14. Massförstörelsevapen, punkt 4 (C)	36
Särskilda yttranden	37
1. Massförstörelsevapen, punkt 4 (V).....	37
2. Särskilt yttrande (M, C, KD, L).....	37
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	39
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	39
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avslås av utskottet under förslagspunkt 5	44

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Svensk säkerhet och den säkerhetspolitiska kontexten

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1385 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,

2018/19:2266 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9,

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3 och

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 2, 21, 24–26, 29 och 31.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (L)

2. Nato

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1381 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 3,

2018/19:1761 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8,

2018/19:2035 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2472 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2762 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2,

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 2 i denna del och 18,

2018/19:2818 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkande 1,

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 1 och

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 16.

Reservation 5 (M, C, KD, L)

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (V)

3. Säkerhetspolitiska samarbeten

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1381 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1, 4 och 5,

2018/19:2040 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 17 och 19,

2018/19:2762 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8,

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 2 i denna del och 9,

2018/19:2818 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkandena 2 och 3,

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 13 och

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 13 och 20.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (C)

Reservation 11 (KD)

Reservation 12 (L)

4. Massförstörelsevapen

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1385 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3 och

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 16.

Reservation 13 (SD)

Reservation 14 (C)

5. Övriga motioner

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 4 juni 2019

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Hans Wallmark (M), Olle Thorell (S), Hans Rothenberg (M), Markus Wiechel (SD), Pyry Niemi (S), Kerstin Lundgren (C), Håkan Svenneling (V), Björn Söder (SD), Sara Heikkinen Breitholtz (S), Lars Adaktusson (KD), Aylin Fazelian (S), Fredrik Malm (L), Janine Alm Ericson (MP), Magdalena Schröder (M) och Lars Andersson (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet motioner från allmänna motionstiden 2018/19 som rör säkerhetspolitik och massförstörelsevapen.

Ambassadör Lars-Erik Lundin föredrog den 24 januari 2019 sin utredning om konsekvenserna av ett svenskt tillträde till konventionen om förbud mot kärnvapen som han genomfört på uppdrag av regeringen.

Utrikesminister Margot Wallström informerade den 16 maj utskottet om regeringens arbete för nedrustning.

Utskottet besökte den 4–5 mars Helsingfors för samtal om säkerhetspolitiska frågor i närområdet. Ledamöter från utskottet deltar också tillsammans med ledamöter från försvarsutskottet i de seminarier om EU:s gemensamma utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik som arrangeras två gånger om året av EU:s ordförandeland.

Bakgrund

Riksdagen beslutade i juni 2015 om inriktningen för Sveriges försvarspolitik för perioden 2016–2020 (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:UFöU5, bet. 2014/15:FöU11). Riksdagen har under föregående mandatperiod även behandlat andra ärenden med bäring på säkerhetspolitik, bl.a. godkännande av Sveriges deltagande i det permanenta strukturerade samarbetet inom Europeiska unionen, PESCO (prop. 2017/18:44, bet. 2017/18:UFöU3), Sveriges samlade politik för internationell civil och militär krishantering (skr. 2016/17:196, bet. 2017/18:UU8) och EU:s diskussionsunderlag om det europeiska försvarets framtid (COM(2017) 315, bet. 2017/18:UU5).

I januari 2017 beslutade försvarsministern att Försvarsberedningen ska analysera viktigare förändringar i den internationella utvecklingen såväl globalt som för relevanta regioner och då särskilt utvecklingen i Europa och Sveriges närområde. I mars 2019 fick beredningen tilläggsanvisningar som innebär att den också ska ta hänsyn till de förslag till förbättrad ekonomisk styrning som Statskontoret och Ekonomistyrningsverket överlämnade till regeringen i december 2018. Försvarsberedningen utgör ett forum för konsultationer mellan regeringen och representanter för de politiska partierna i riksdagen. Med utgångspunkt i bl.a. Försvarsberedningens rapporter utformar regeringen sina förslag om försvars- och säkerhetspolitik till riksdagen.

Försvarsberedningen lämnade i december 2017 en delrapport om inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025.

Försvarsberedningen överlämnade sitt slutbetänkande till försvarsministern den 14 maj 2019 (Ds 2019:8). I rapporten redovisar beredningen en uppdaterad bedömning av den säkerhetspolitiska utvecklingen och sammanhängande konsekvenser för svensk försvars- och säkerhetspolitik. Försvarsberedningen har vidare, med utgångspunkt från analysen av den internationella utvecklingen, lämnat förslag för totalförsvarets fortsatta inriktning för 2021–2025. Försvarsberedningen består av ledamöter från de åtta riksdagspartierna, sakkunniga och experter samt ett sekretariat.

Enligt missivet är beredningen enig om huvuddragen i rapporten. Inom vissa områden har ledamöterna från Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet anmält avvikande uppfattningar. Socialdemokraterna utvecklar i en bilaga sin syn på bl.a. den ekonomiska ramen. Bilagan är inte en del av beredningens samlade rapport. Ledamöterna från Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna deltog inte vid slutjusteringen av rapporten eftersom Försvarsberedningen inte kunnat enas om finansieringen.

Försvarsberedningens rapporter kommer att vara underlag för regeringens proposition om Sveriges försvarspolitiska inriktning 2021–2025 som förväntas behandlas av riksdagen våren 2020.

Utskottets överväganden

Svensk säkerhet och den säkerhetspolitiska kontexten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motioner om svensk säkerhet och den säkerhetspolitiska kontexten, med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (C) och 4 (L).

Motionerna

Moderaterna anför i motion 2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. att Sverige måste ta ansvar i en orolig och ständigt föränderlig omvärld samt slå vakt om frihetliga värderingar. Motionärerna vill att Sverige möter framtidens utmaningar genom ett starkt samarbete inom Europeiska unionen (EU) med ökat fokus på ekonomisk konkurrenskraft, en gemensam röst inom utrikespolitiken samt ett djupare transatlantiskt samarbete (yrkandena 2, 21 och 31). Då tillgången till energi är starkt kopplad till ett lands suveränitet och säkerhet, bör Sverige och EU minska sitt fossilberoende och arbeta för att färdigställa EU:s energiunion (yrkandena 24–26). Motionärerna framhåller i yrkande 29 att krigets lagar och folkrätten måste anpassas efter den mer komplexa konfliktmiljö som den moderna krigföringen innebär.

Sverigedemokraterna anför i kommittémotion 2018/19:1385 av Markus Wiechel m.fl. yrkande 4 att Sverige aktivt bör visa sitt stöd för självständiga länder som av Ryssland anses tillhöra dess intressesfär och verka för att minska risken för att en sådan sfär utvidgas till Sveriges närhet.

Centerpartiet understryker i kommittémotion 2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. yrkande 3 vikten av att upprätthålla den europeiska säkerhetsordningen där alla länder har rätt att göra sina säkerhetspolitiska val utan hot om våld.

Liberalerna föreslår i partimotionen 2018/19:2266 yrkande 9 av Jan Björklund m.fl. att Sverige ska verka för att förhindra nyttolåning till Ryssland från vissa multilaterala organisationer.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade våren 2015 inriktningen av Sveriges försvar för perioden 2016–2020 (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, bet. 2014/15:UFöU5). Den säkerhetspolitiska bedömning som ligger till grund för beslutet utgår från att den ryska aggressionen mot Ukraina och Rysslands agerande i övrigt i närområdet har försämrat den säkerhetspolitiska situationen i Europa. Det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet konstaterade att Ryssland har visat att man är beredd att använda sin militära förmåga för att uppnå sina politiska

mål, även när det innebär brott mot folkrättsliga principer. Detta påverkar den säkerhetspolitiska situationen både i vårt närområde och i Europa som helhet.

I Europas södra och sydöstra grannskap dras stater och institutioner ned i en våldsspiral präglad av inbördeskrig, med risk också för mellanstatliga konfrontationer. Icke-statliga aktörer utmanar etablerade stater, gränser och institutioner. Det går inte att se militära konflikter i vårt närområde som endast skulle påverka ett land. Ett enskilt militärt väpnat angrepp direkt mot Sverige är fortfarande osannolikt, men kriser eller incidenter som även inbegriper militära maktmedel kan dock uppstå, och militära angreppshot kan likväl aldrig uteslutas. Rysslands aggression mot Ukraina innebär att risken för militära angrepp och hot har ökat, även i vårt närområde.

Utskottet noterar att Försvarsberedningen anför att det globala säkerhetspolitiska läget präglas av instabilitet och oförutsägbarhet. Utvecklingen är svårbedömd och stundtals snabb. Utvecklingen i Europas södra närområde ger få förhoppningar om fred och stabilitet. Utvecklingen i Asien, särskilt Kinas snabba utveckling och stärkta roll, får allt större betydelse för svensk utrikes- och säkerhetspolitik.

Försvarsberedningen framhåller att det säkerhetspolitiska läget har försämrats i Sveriges närområde och i Europa. Rysslands fortgående aggression mot Ukraina och den olagliga annekteringen av Krim strider mot Förenta nationernas våldsförbud och mot den europeiska säkerhetsordningen liksom mot de normer, samarbeten och institutioner som utgör fundament för europeisk säkerhet. Det ryska agerandet i Georgien 2008, i Ukraina sedan 2014 samt i Syrien sedan 2015 visar en rysk vilja att använda militära medel för att nå politiska mål, såväl inom som utanför Europa. Ett fortsatt undergrävande av den europeiska säkerhetsordningen har negativa konsekvenser för Sveriges säkerhet.

Försvarsberedningen gjorde i sitt delbetänkande Motståndskraft (Ds 2017:66) bedömningen att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Det kan inte heller uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Sverige blir oundvikligen påverkat om en säkerhetspolitisk kris eller väpnad konflikt uppstår i vårt närområde. Detta upprepas i beredningens slutbetänkande (Ds 2018:8).

Försvarsberedningen understryker vikten av att sammanhållet kunna värna vår suveränitet och svenska intressen. Det kräver en starkt svensk förmåga att kunna agera samlat för att möta utmaningar och hot i närområdet, i Europa och globalt såväl i fredstid som vid höjd beredskap. Det innebär att vi måste kunna använda alla de säkerhetspolitiska instrument som står till vårt förfogande, bl.a. politiska, diplomatiska, ekonomiska och militära, på ett koordinerat sätt. Totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige inklusive krigshandlingar på svenskt territorium. Ett beslutsamt och uthålligt motstånd ska uppåtdas. Försvarsberedningen framhåller även att Sverige behöver använda strategisk kommunikation som ett integrerat verktyg i säkerhetspolitiken. Det ska ske inom ramen för det öppna samhället, med fri åsiktsbildning, yttrandefrihet och fria medier.

Utskottet påminner om att det försvarspolitiska inriktningsbeslutet betonar att svensk säkerhet byggs solidariskt tillsammans med andra. Den svenska säkerhetspolitiken ska, inom ramen för målen för vår säkerhet, förebygga krig och framväxten av hot mot svensk, nordisk och europeisk säkerhet. Den etablerade svenska unilaterala solidaritetsförklaringen, som har ett brett politiskt stöd i riksdagen, omfattar EU-medlemmar samt Norge och Island. Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Dessa ställningstaganden förs också fram av Försvarsberedningen.

Utskottet vill därutöver understryka att det försvarspolitiska inriktningsbeslutet inte enbart utgår från stater och militära hotbilder. I ett utvidgat säkerhetsbegrepp inryms även icke-militära hot och icke-statliga aktörer, såsom hot inom cybersäkerhetsområdet, terrorism, spridning av massförstörelsevapen, organiserad brottslighet och miljö- och klimatkatastrofer. Den svenska solidaritetsförklaring som riksdagen antog 2009 (prop. 2008/09:140, yttr. 2008/09:UU4y, bet. 2008/09:FöU10, bet. 2014/15:UFöU5) har en bred omfattning. Solidaritetsförklaringen inkluderar olika former av katastrofer och olika former av angrepp, dvs. inte enbart militärt väpnade angrepp. I den nordiska solidaritetsförklaringen från 2011 lyfts cyberattacker, terrorism och katastrofer orsakade av människor särskilt fram. Utskottet noterar att även Försvarsberedningen tar upp frågor om klimatförändringar, konkurrens om naturresurser, terrorism och cyberhot i sin bedömning av det säkerhetspolitiska läget.

Utskottet vill understryka den betydelse Försvarsberedningen och dess ställningstaganden har för att lägga grunden för en faktabaserad och politiskt väl förankrad inriktning av Sveriges försvars- och säkerhetspolitik. Försvarsberedningens rapporter kommer att ligga till grund för regeringens proposition med förslag om ett nytt försvarspolitiskt inriktningsbeslut för perioden 2021–2025. Riksdagen kommer i det sammanhanget att återkomma med bedömningar och ställningstaganden om svensk säkerhetspolitik och den säkerhetspolitiska kontexten.

Mot bakgrund av vad som här anförts avstyrker utskottet motionerna 2018/19:1385 (SD) yrkande 4, 2018/19:2266 (L) yrkande 9, 2018/19:2859 (C) yrkande 3 och 2018/19:2903 (M) yrkandena 2, 21, 24–26, 29 och 31.

Säkerhetspolitiska samarbeten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga reservationer med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 5 (M, C, KD, L), 6 (SD), 7 (V), 8 (M), 9 (SD), 10 (C), 11 (KD) och 12 (L).

Motionerna

Moderaterna anför i kommittémotion 2018/19:2818 av Beatrice Ask m.fl. yrkandena 1–3 att Sverige ska ansöka om medlemskap i Nato och tillsätta en utredning som ser över existerande försvarssamarbeten. Under tiden som ett svenskt medlemskap i Nato bereds ska existerande samarbeten med Natoländerna fördjupas. Sverige bör också sträva efter att fördjupa försvarssamarbeten med EU och de nordiska länderna. Sverige ska fortsätta att delta aktivt i internationella insatser men bör i den närmsta framtiden fokusera mer på insatser i Sveriges närområde och överväga ett närmare samarbete med länder i Östersjöområdet. Förslagen återkommer i motion 2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 13, 16 och 20.

Sverigedemokraterna framhåller i kommittémotion 2018/19:1381 av Björn Söder m.fl. yrkandena 1, 3 och 4 att Sverige bör ingå ett defensivt försvarsförbund med Finland och stå utanför Nato och andra stormakters militärallianser. Sverige ska även efter förmåga aktivt kunna delta i insatser inom ramen för FN och OSSE. I yrkande 5 anförs att internationella insatser där Sverige deltar ska åtnjuta ett tydligt mandat från FN:s säkerhetsråd.

Centerpartiet anför i kommittémotion 2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. yrkandena 1 och 13 att Sverige bör utveckla och fördjupa sina försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten, söka medlemskap i Nato samt fortsätta att ta internationellt ansvar genom deltagande i internationella militära och civila insatser.

Liberalerna föreslår i partimotion 2018/19:2035 av Jan Björklund m.fl. yrkandena 1 och 2 att Sverige skyndsamt söker medlemskap i Nato och verkar för ett införande av ett demokratikrav för medlemskap i Nato. I partimotion 2018/19:2040 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 17 och 19 föreslås att Sverige aktivt ska driva frågan om att inrätta ett europeiskt säkerhetsråd och sträva efter en svensk anslutning till det franska förslaget European Intervention Initiative.

Vänsterpartiet kräver i partimotion 2018/19:1761 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 8 att Sverige ska riva upp samförståndsavtalet om värdlandsstöd med Nato.

Kristdemokraterna anför i kommittémotionerna 2018/19:2472 yrkandena 1 och 2 och 2018/19:2762 yrkande 2, båda av Mikael Oscarsson m.fl. samt i kommittémotion 2018/19:2777 yrkande 18 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) att

Sverige bör undersöka möjligheterna att ansöka om Natomedlemskap. I yrkandena 2 och 9 i motionen föreslår Kristdemokraterna fortsatt svenskt bidrag till etablerade och nya freds-, säkerhets- och konfliktförebyggande insatser tillsammans med Nato, EU, FN och OSSE, samt anför att en långsiktig färdplan måste ingå i framtida EU-ledda militära interventioner. Kristdemokraterna understryker i kommittémotion 2018/19:2762 av Mikael Oscarsson m.fl. yrkande 8 vikten av att motverka terrornätverk genom att ställa svensk personal och materiel till förfogande för fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet inom ramen för Nato, FN, EU och OSSE.

Utskottets ställningstagande

Allmänt

I inriktningsbeslutet om försvarspolitiken våren 2015 (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, bet. 2014/15:UFöU5) framhålls att hot mot freden och vår säkerhet bäst avvärs i gemenskap och i samverkan med andra länder. Sveriges säkerhetssamarbeten och försvarspolitiska samarbeten kompletterar varandra och stärker säkerheten i vår del av världen. Regeringen och riksdagen har därför verkat för att Sveriges säkerhet ska byggas solidariskt med andra.

Utskottet påminner om att riksdagen i juni 2009 beslutade om Sveriges solidaritetsförklaring som innebär att Sverige inte kommer att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat medlemsland i EU, Norge eller Island (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10).

Vidare har riksdagen godkänt en svensk ratificering av Lissabonfördraget (prop. 2007/08:168, bet. 2008/09:UU8). I fördragets artikel 24.2 anges att EU ska ”föra, utforma och genomföra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik som grundas på en utveckling av ländernas ömsesidiga politiska solidaritet”. Genom Lissabonfördragets artiklar 42.7 (de s.k. säkerhetsgarantierna) och 222 (solidaritetsklausulen) institutionaliseras och stärks vidare det solidariska ansvar som EU:s medlemsländer har för Europas säkerhet.

Utskottet vill också understryka FN:s centrala roll för hantering av konflikter i världen och för att ge legitimitet åt internationella krishanteringsinsatser. Ett starkt FN-system i ett nära samarbete med regionala organisationer och andra organisationer är centralt. De principer för mellanstatligt samarbete som ges i FN-stadgan utgör grunden för det globala kollektiva säkerhetssystemet, och det är angeläget att slå vakt om dessa. FN:s säkerhetsråd är det enda organ som kan ge folkrättsgrundade och universella mandat för fredsfrämjande insatser samt införande av sanktioner. FN är garant för den globala säkerhetsordningen och är som sådan av avgörande betydelse för Sverige. Utskottet behandlar för närvarande frågor om FN:s säkerhetsråd i betänkande 2018/19:UU10 och går därmed inte närmare in på frågor om FN i detta betänkande.

Europeiska unionen

Det framgår också av inriktningsbeslutet att samarbetet i EU intar en särställning i svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Europeiska unionen bidrar till fred och säkerhet i sitt närområde och globalt. EU:s förmåga som säkerhetspolitisk aktör är en funktion av medlemsstaternas resurser, sammanhållning och politiska vilja. Ett starkt europeiskt samarbete, med Europeiska unionen som kärna, är av stor vikt mot bakgrund av den ryska aggressionen i Ukraina. Riksdagen ansåg att EU därför bör stärkas som säkerhetspolitisk aktör och att Sverige aktivt bör bidra till den konceptuella utvecklingen inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna och fortsätta att bidra till EU:s civila och militära krishanteringsinsatser.

Utskottet konstaterar att det säkerhetspolitiska samarbetet inom EU därefter har fortsatt att utvecklas, och riksdagen godkände också hösten 2017 Sveriges deltagande i det permanenta strukturerade samarbetet inom unionen, Pesco (prop. 2017/18:44, bet. 2017/18:UFöU3). Upprättandet av Pesco är ett led i att uppnå målsättningarna i EU:s globala strategi som presenterades sommaren 2016 och som innehåller riktlinjer för EU:s externa agerande. Strategin utgår från en bred syn på säkerhet, och uppföljningen görs på ett antal prioriterade områden. Säkerhet och försvar är ett av dessa. Det kompletteras bl.a. av arbetet med att utveckla en integrerad ansats för kris och konflikt som ska täcka hela konfliktcykeln och leda till en bättre samverkan mellan olika utrikes- och säkerhetspolitiska instrument.

Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna är alltså en del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitikerna och tillhandahåller en operativ kapacitet för civil och militär krishantering. EU kan använda sig av denna kapacitet vid uppdrag utanför unionens gränser för att bevara freden, förebygga konflikter och stärka den internationella säkerheten i enlighet med FN-stadgan. I EU-fördragets artikel 43 anges att de uppdrag där unionen kan använda civila och militära resurser inbegriper följande insatser:

- gemensamma insatser för avrustning
- humanitära insatser och räddningsinsatser
- militära rådgivnings- och biståndsinsatser
- insatser med stridande förband vid krishantering inklusive fredsskapande åtgärder
- stabiliseringsinsatser vid konflikter.

Sådana insatser beslutas av rådet med enhällighet. EU har hittills genomfört ca 40 sådana civila och militära insatser i Europa, Asien och Afrika. Sverige har bidragit till samtliga EU-ledda insatser.

Utskottet noterar att Försvarsberedningen anser att det är av stor betydelse att EU:s förmåga att agera säkerhetspolitiskt stärks och att Sverige mer aktivt påverkar dess vidare utveckling. Beredningen betonar att det är av avgörande betydelse att samarbetet utformas så att det europeiska och det transatlantiska samarbetet kan bli ömsesidigt förstärkande. Det är viktigt att säkerställa

möjligheten för tredjelandsdeltagande i projekt och försvarsmateriel-samarbeten.

Försvarsberedningen framhåller särskilt vikten av att Sverige aktivt bidrar till att samarbetet inom EU utformas med största möjliga transparens och konkurrensneutralitet, så att det inte riskerar att missgynna svensk forskning och utveckling och i Sverige verksam försvarsindustri. Konsekvenserna för svensk försvarsekonomi måste också noga beaktas.

Nordisk-baltiskt säkerhets- och försvarssamarbete

Utskottet konstaterar att syftet med det nordiska försvarssamarbetet är att stärka parternas nationella försvar, undersöka gemensamma synergieffekter och finna effektiva gemensamma lösningar. Det nordiska försvarspolitiska samarbetet har intensifierats sedan upprättandet av Nordic Defence Cooperation (Nordefco) 2009. Nordefco utgör en struktur för samarbetet och omfattar politisk inriktning, förmågeutveckling, personalfrågor, utbildning och övning. Utskottet konstaterar att sedan Nordefco etablerades har utvecklingen varit positiv på flera områden, t.ex. har man samarbetat om internationella operationer, logistik, utbildning, förmågeutveckling och övningsverksamhet. I den vision för Nordefco, Vision 2025, som de nordiska försvarsministrarna antog i november 2018 anges att staterna ska förbättra sin försvarsförmåga och sitt samarbete i fred, kris och konflikt. I de mål som ska ha uppnåtts till 2025 ingår att minimera begränsningar för militär rörlighet inom och mellan de nordiska länderna, att öka utbytet av lägesinformation i fred, kris och konflikt samt förstärka Nordefco som en plattform för konsultationer vid kriser.

Inriktningsbeslutet om försvarspolitiken slår fast att det finns stora möjligheter till ett än mer fördjupat nordiskt försvarssamarbete, med den principiella begränsningen att samarbetet inte bör innebära ömsesidiga försvarsförpliktelser.

Det framgår också av inriktningsbeslutet att försvarssamarbetet med Finland ska utvecklas till att omfatta operativ planering och förberedelser för gemensamt användande av civila och militära resurser i olika scenarier. Exempel på detta kan vara hävdandet av respektive lands territoriella integritet eller utövande av rätten till självförsvar enligt artikel 51 i FN:s stadga. Sådan planering bör vara ett komplement till, men skilt från, respektive lands nationella planering. Samarbetet innebär en möjlighet att agera gemensamt, men inte några utfästelser. Målet med försvarssamarbetet mellan Sverige och Finland är att förbättra Försvarsmaktens operativa förmåga och att möjliggöra gemensamt operativt agerande med Finland. Med hjälp av samarbetet blir också försvarsmakterna i båda länderna effektivare verksamhetsmässigt och ekonomiskt. Samarbetet grundar sig på förtroende och ett långsiktigt arbete länderna emellan.

Utskottet noterar att Försvarsberedningen anser att det nordiska försvarssamarbetet bidrar till förutsägbarhet, främjar fredlig utveckling och

höjer tröskeln för militära incidenter och konflikter. Beredningen poängterar att det är av stor betydelse för det nordiska försvarssamarbetet att de områden de nordiska länderna väljer att samarbeta på omfattar alla situationer på hela konfliktskalan. Beredningen anser också att det är av säkerhetspolitisk vikt att Sverige upprätthåller och utvecklar samarbetet med de baltiska staterna.

När det gäller samarbete med Finland anser Försvarsberedningen att Sverige bör göra ett tydligt ställningstagande att Sverige, i händelse av en kris i vårt närområde, vore beredda att bistå Finland, om båda parter finner detta lämpligt. Det skulle höja trovärdigheten och förstärka solidariteten i det svensk-finska säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet. Beredningen menar att en sådan möjlighet måste förberedas, planeras och övas redan i fredstid. Dessa uppgifter bör gemensamt planeras som ett handlingsalternativ tillsammans med finska myndigheter. Därför anser Försvarsberedningen att, efter hand som den utökade krigsorganisationen för armén etableras, upp till en brigad med förstärkningsresurser ska förberedas för att kunna verka i Finland vid kris, krigsfara eller krig.

Nato

I inriktningsbeslutet konstateras att Nato är en central aktör för europeisk säkerhet och integration, ett forum för politisk dialog och ett instrument för att upprätthålla länken mellan Europa och USA samt för internationell krishantering. Utskottet konstaterar att Sveriges samarbete med Nato grundar sig på partnerskapet inom Euroatlantiska partnerskapsrådet (EAPR) och Partnerskap för fred (PFF).

Sverige undertecknade den 4 september 2014 ett samförståndsavtal med Nato om värdlandsstöd som godkändes av riksdagen i maj 2016 (prop. 2015/16:152, bet. 2015/16:UFöU4) och trädde i kraft den 1 juli 2016. Avtalet syftar till att säkerställa att värdlandet kan lämna effektivt stöd för militär verksamhet på sitt territorium i samband med övningar, krishanteringsinsatser eller andra insatser. Centralt för förståelsen av avtalet är att detta till sin natur är vilande. Det blir tillämpligt först när Sverige fattar ett beslut om att inbjuda Natoländer eller Natostaber att bedriva verksamhet på svenskt territorium. Sverige har även i fortsättningen kontroll över omfattningen och arten av denna verksamhet. Svensk nationell lag och bindande internationella åtaganden har företräde framför samförståndsavtalets bestämmelser.

Utskottet konstaterar att samarbetet med Nato har fortsatt att utvecklas. Den status som Enhanced Opportunities Partner (EOP) som Sverige fick i samband med toppmötet i Wales 2014 förlängdes i november 2017 med tre år. Prioriteringarna för partnerskapet är fortsatt politisk dialog, utbildnings- och övningssamarbete samt informationsutbyte. Särskilt viktig är den dialog om säkerheten i närområdet som Sverige och Finland för med Nato, där möten hålls regelbundet både på politisk nivå och på tjänstemannanivå. Vid årsskiftet 2017/18 förnyades också Sveriges individuella partnerskapsprogram med

Nato (IPCP) som fastslår prioriteringar för den nya programperioden 2018–2019.

Utskottet noterar att Försvarsberedningen påminner om att den svenska unilaterala solidaritetsförklaringen, den nordiska solidaritetsdeklarationen och de bilaterala och regionala försvarssamarbeten som Sverige ingår i inte omfattar några ömsesidigt bindande försvarsförpliktelser och är därför ingen ersättning för de kollektiva åtaganden som finns för medlemmarna i Nato. Det nordiska samarbetet är ett komplement till, och inte en ersättning för, de existerande samarbetena inom Nato.

Beredningen konstaterar att möjligheterna till ett fördjupat samarbete rörande planering även för situationer bortom fredstida förhållanden begränsas idag från svensk sida ytterst av att Sverige inte åtar sig ömsesidiga försvarsförpliktelser. För stater som är medlemmar i Nato begränsas möjligheterna till gemensam planering med Sverige av var gränsen för de ömsesidiga försvarsförpliktelserna anses gå. Åtagandet avgränsas till att gälla medlemsstater. Natomedlemmarna kommer inte att tillåta att Nato för att lösa uppgifter inom ramen för de kollektiva försvarsförpliktelserna blir beroende av en stat som inte är medlem i organisationen eller att dessa förpliktelser utsträcks till en stat som inte är medlem i organisationen. Ytterst handlar detta om att inte undergräva förtroendet för de gemensamma försvarsförpliktelserna, något som inte heller ligger i Sveriges intresse.

Försvarsberedningen anser vidare att Sverige så långt som möjligt måste utveckla möjligheterna till gemensam operativ planläggning med bl.a. Nato. Det är viktigt att arbetet kraftsamlas där det gör mest nytta för den samlade försvarsförmågan inom totalförsvaret och därmed för den sammantagna krigsavhållande förmågan. Samtidigt måste arbetet bygga på realistiska förväntningar på vad som faktiskt är möjligt att gemensamt planera och samordna med andra stater och organisationer. Det är viktigt att utvärdera de möjligheter som kan erbjudas inom ramen för respektive lands begränsningar. Inget av de militära samarbeten som Sverige deltar i skapar enligt beredningen förutsättningar för att minska förmågebredden i det nationella militära försvaret.

Internationella insatser

Utskottet konstaterar att enligt 15 kap. 16 § regeringsformen får Sverige sända en väpnad styrka till ett annat land om riksdagen medger det, om det är medgett i en lag som anger förutsättningarna för åtgärden eller om Sverige är skyldigt att vidta åtgärden enligt internationella överenskommelser eller förpliktelser som har godkänts av riksdagen.

Frågan om folkrättslig grund för svenskt deltagande i fredsfrämjande insatser behandlades av det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet i betänkande 2014/15:UFöU5 Säkerhetspolitiska aspekter – Sveriges försvar 2016–2020 (prop. 2014/15:109). Huvudlinjen är att svenskt deltagande i fredsfrämjande insatser ska ske med ett mandat från säkerhetsrådet. Detta

gäller i synnerhet för fredsframtvigande insatser i enlighet med FN-stadgans kapitel VII. Då ska säkerhetsrådets mandat alltid sökas. Också när det gäller fredsbevarande insatser i enlighet med FN-stadgans kapitel VI eftersträvas ett tydligt stöd från säkerhetsrådet. Samtidigt medger folkkrätten att sådana insatser görs enbart med den mottagande statens och övriga relevanta parter samtycke. Den stora utmaningen uppstår i de exceptionella lägen då säkerhetsrådet inte förmår att förhindra folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelser, etnisk rensning eller andra omfattande övergrepp, inklusive systematiska våldtäkter av kvinnor och utnyttjande eller exploatering av barn i väpnade konflikter.

FN-toppmötet i september 2005 slog fast att det internationella samfundet har ett gemensamt ansvar för att förhindra grava övergrepp, folkmord och etnisk rensning. Sverige var en av de drivande krafterna bakom denna principöverenskommelse om skyldigheten att skydda (responsibility to protect, R2P). Det är ett viktigt steg i utvecklingen av det internationella normsystemet. I akuta situationer, då säkerhetsrådet inte axlar sitt ansvar, måste Sverige efter en noggrann bedömning överväga vad som ändå kan göras för att mildra mänskligt lidande. En sådan bedömning måste alltid göras med utgångspunkt i den enskilda aktuella situationen och beakta folkkrättsliga, politiska och humanitära aspekter. Utskottet vill också understryka att skydd av och respekt för folkkrätten, inklusive de mänskliga rättigheterna och den internationella humanitära rätten, är centralt. Detta bör genomsyra agerandet i alla faser av planeringen och genomförandet av en insats.

Utskottet noterar att Försvarsberedningen anser att det globala säkerhetspolitiska läget innebär att det under överskådlig tid kommer att finnas ett fortsatt behov av internationella militära insatser. Försvarsberedningen anser att Sverige bör fortsätta det aktiva engagemanget och deltagandet i internationella insatser, civila såväl som militära, inom ramen för FN, EU, Nato, OSSE och andra koalitioner av länder. Deltagande i internationella militära insatser utgör en integrerad del av vår solidariska säkerhetspolitik och bidrar till internationell fred och säkerhet. Försvarsmaktens medverkan i internationella militära insatser stärker även Sveriges bi- och multilaterala försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten. Detta kan i sin tur bidra till att öka säkerheten i vårt närområde och i förlängningen därmed Sveriges säkerhet. De militära insatserna bidrar i flera avseenden till att stärka vår nationella militära förmåga, bl.a. genom att de ger skarp erfarenhet, ökar Försvarsmaktens förmåga till samarbete med andra länder och organisationer, främjar rekrytering och höjer personalens kompetens.

Försvarsberedningen konstaterar samtidigt att svenskt deltagande i internationella militära insatser kan vara resurskrävande och medför behov av prioriteringar för Försvarsmakten och för andra inblandade aktörer. Detta är särskilt kännbart för vissa förband och förmågor. De kan därigenom ha konsekvenser för Försvarsmaktens förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp. Försvarsberedningen betonar att det är stärkandet av denna förmåga som under den kommande försvarsbeslutsperioden fortsatt ska vara prioriterat

genom att man åstadkommer en förstärkt krigsorganisation i enlighet med beredningens förslag. Försvarsberedningen framhåller att deltagande i internationella militära insatser därför måste utgå från de resurser och förmågor som utvecklas inom ramen för Försvarsmaktens förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp. Svenskt deltagande i internationella militära insatser måste av de skäl som anges ovan under denna period övervägas noga och utifrån en bred, samlad analys. Denna måste innefatta utrikes- och säkerhetspolitiska avvägningar, inklusive insatsernas roll i Sveriges internationella försvarssamarbeten. En bedömning måste också göras av var och i vilka konstellationer Sverige kan göra störst nytta med de begränsade resurser som vi under denna period kommer att kunna ställa till förfogande. Försvarsberedningen konstaterar vidare att Försvarsmaktens bedömning är att samarbete med Nato, EU och FN bör prioriteras i denna ordning.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att Försvarsberedningens rapporter kommer att ligga till grund för regeringens proposition med förslag om ett nytt försvarspolitiskt inriktningsbeslut för perioden 2021–2025. Riksdagen kommer att återkomma med bedömningar och ställningstaganden om Sveriges säkerhetspolitiska samarbeten och internationella insatser i detta sammanhang. Mot bakgrund av vad som här anförts avstyrker utskottet motionerna 2018/19:1381 (SD) yrkandena 1 och 3–5, 2018/19:1761 (V) yrkande 8, 2018/19:2035 yrkandena 1 och 2, 2018/19:2040 (L) yrkandena 17 och 19, 2018/19:2472 (KD) yrkandena 1 och 2, 2018/19:2762 (KD) yrkandena 2 och 8, 2018/19:2777 (KD) yrkandena 2, 9 och 18, 2018/19:2818 (M) yrkandena 1–3, 2018/19:2859 (C) yrkandena 1 och 13 samt 2018/19:2903 (M) yrkandena 13, 16 och 20.

Massförstörelsevapen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om massförstörelsevapen med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 13 (SD) och 14 (C) samt det särskilda yttrandet (V).

Motionerna

Sverigedemokraterna anför i kommittémotion 2018/19:1385 av Markus Wiechel m.fl. yrkande 3 att Sverige bör undvika att ingå sådana internationella nedrustningsavtal som gynnar Ryssland på bekostnad av demokratiska stater.

Centerpartiet understryker i kommittémotion 2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. yrkande 16 vikten av att fortsätta att förstärka det globala kärnvapennedrustningsarbetet med utgångspunkt i icke-spridningsavtalet (NPT-avtalet).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att spridningen av massförstörelsevapen (kärnvapen och kemiska och biologiska vapen) är ett av de största hoten mot internationell fred och säkerhet. De fem erkända kärnvapenstaterna (Frankrike, Kina, Sovjetunionen [t.o.m. 1991, därefter Ryssland], Storbritannien och USA) har i enlighet med icke-spridningsfördraget av kärnvapen från 1970 (NPT-avtalet) förbundit sig att inte sprida dessa till andra stater och inte heller sprida relaterad kunskap eller teknik i annat än fredliga syften (t.ex. för uppbyggnad av kärnkraftverk eller inom sjukvården).

Utskottet vill understryka vikten av att Sverige även fortsättningsvis verkar för att fördraget och hela icke-spridningsregimen stärks och att alla världens stater tillträder fördraget. Målet är att bidra till en effektiv och verifierbar kärnvapenedrustning och att förhindra att nya länder skaffar kärnvapen.

Utrikesministern informerade den 16 maj 2019 utskottet om regeringens arbete för nedrustning och icke-spridning. Arbetet med NPT-fördraget är en hörnsten i denna verksamhet, och Sverige kommer att arrangera ett ministermöte i Stockholm i juni med syfte att verka för konkreta resultat och åtaganden vid översynskonferensen. Utskottet anser att NPT-avtalet måste vara utgångspunkten för nedrustningsarbetet och vill understryka vikten av att arbetet med översynskonferensen 2020 förankras parlamentariskt och att riksdagen, liksom vid tidigare översynskonferenser, ges möjlighet att delta i den svenska delegationen.

Utskottet vill också understryka vikten av att Sverige stöder det internationella atomenergiorganet IAEA:s arbete för att förhindra att kärnämnen och kärnteknik sprids så att kärnvapen kan tillverkas. I det sammanhanget välkomnar utskottet att Sverige under 2019 för första gången är ordförande för IAEA.

Sverige bör även fortsättningsvis vara aktivt i det internationella arbetet med att höja säkerheten kring farliga radiologiska ämnen och kärnämnen i syfte att förhindra spridning till exempelvis terrorister, och med olika ansträngningar för att stärka det internationella samfundets möjligheter att verifiera olika former av kärnvapenedrustning, såsom övervakning av kärnsprängningar. Utskottet konstaterar att det finns ett framförhandlat avtal om ett fullständigt provstoppsavtal som förbjuder alla provsprängningar av kärnvapen. Det är viktigt att detta avtal kan träda i kraft och stärkas.

Sverige deltog i den multilaterala förhandlingsprocess som i juli 2017 avslutades genom godkännande av en konvention som förbjuder kärnvapen (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons, TPNW). Sverige röstade ja till konventionen vid omröstningen i samband med att förhandlingen avslutades. Samtidigt framhölls i en nationell röstförklaring att den antagna texten i vissa avseenden inte tillgodosåg svenska önskemål. Sverige deklarerade också att konventionen skulle bli föremål för regeringens fortsatta överväganden.

För att konventionen ska träda i kraft krävs att 50 stater tillträder den. I dagsläget har 70 länder undertecknat konventionen och 23 länder har

ratificerat den. Av EU:s medlemsstater har endast Österrike undertecknat konventionen; de har dock inte ratificerat den.

Regeringen beslutade den 30 oktober 2017 att tillsätta en utredning för att analysera konventionens innebörd och de konsekvenser ett svenskt tillträde till konventionen kan komma att få för svensk säkerhets- och försvarspolitik. Utredaren, ambassadör Lars-Erik Lundin, redovisade utredningens bedömningar och rekommendationer för utskottet den 24 januari 2019.

Utredarens sammanvägda bedömning är att Sverige varken bör tillträda eller underteckna konventionen i dess nuvarande form. Sammanfattningsvis grundar sig denna bedömning på att konventionen inte upprätthåller den standard som Sverige och många av dess partner har bidragit till att utveckla under 50 års nedrustningsarbete, bl.a. när det gäller behovet av verifikation. I flera viktiga avseenden går konventionen inte i den riktning som Sverige verkat för under lång tid. Konventionen erkänner inte på ett tydligt och bindande sätt icke-spridningsfördraget (NPT), Internationella atomenergiorganets (IAEA) tilläggsprotokolls eller provstoppsavtalets betydelse. Tillträde till konventionen kan minska utrymmet för en statspart att verka för framsteg på nedrustningsområdet. Sverige kommer i Europa att uppfattas vara en del av en liten minoritet i en svår säkerhetspolitisk motsättning mellan förespråkare av och motståndare till konventionen. Majoriteten kommer att inbegripa nästan alla EU:s medlemsstater. Också utanför Europa kommer under lång tid, enligt utredarens bedömning, en majoritet av Sveriges samarbetspartner att stå utanför konventionen.

Utredaren gör också bedömningen att statsparterna hamnar i en potentiellt besvärlig situation om frågan om frånträde uppstår. Avtalet kommer med största sannolikhet att träda i kraft långt innan kärnvapenmakterna är parter till konventionen och innan en kärnvapenedrustning inletts. De som är utsatta för hot är förhindrade att frånträda konventionen om de redan befinner sig i en väpnad konflikt och kan därför se sig tvingade att frånträda den långt tidigare. Frånträdesklausulen får därmed en potentiellt krishöjande effekt i ett tidigt skede av en upptrappning. I ett senare, ännu mer upptrappat läge kan Sverige i ett värstascenario försättas i en mycket besvärlig situation som minskar Sveriges säkerhetspolitiska handlingsfrihet.

Utredaren konstaterar vidare att redan de allmänna säkerhetspolitiska följderna har lett till att Nato motsätter sig konventionen. Till detta kommer förbudet mot avskräckningspolitik och utvidgad avskräckningspolitik i konventionen som direkt slår mot Natos medlemsstater, inte minst mot dem som inte själva har kärnvapen men som söker skydd på grundval av ett formellt bekräftat kärnvapenparaply. Detta förbud mot avskräckningspolitik formuleras i konventionen inte endast i allmänna ordalag utan även som ett förbud mot hjälp som på ett antal olika sätt förstärker förbudet mot kärnvapenparaplyer – och detta innan en kärnvapenedrustning är ett faktum. Det upplevda hotet finns således kvar, men det förväntade skyddet förutsätts enligt konventionen upphöra. Ett svenskt tillträde skulle inte minst på grund av paraplyförbudet i konventionen uppfattas som en grundläggande kritik av

den strategiska doktrin som omfattas av nästan alla Sveriges grannar och samarbetspartner i Europa och Nordamerika i Nato. Sverige skulle i detta avseende inte uppfattas som likasinnat.

Utredningens betänkande har remissbehandlats och utrikesminister Margot Wallström informerade den 16 maj 2019 utskottet om att 19 remissinstanser lämnat synpunkter på utredningen och 39 övriga organisationer inkommit med synpunkter. Regeringen återkommer inom kort med ställningstagande i frågan, bl.a. på grundval av remissinstansernas synpunkter.

Utskottet noterar att det framgår av regeringens sammanställning av remissvaren att följande remissinstanser stöder utredarens slutsats att Sverige inte bör tillträda konventionen: Försvarets materielverk, Utrikespolitiska institutet¹, Försvarets forskningsinstitut, Försvarmakten, Inspektionen för strategiska produkter, Förvarshögskolan, Säkerhets- och försvarsföretagen, Krigsvetenskapsakademien, Strålskyddsmyndigheten och Svenska Atlantkommittén. Följande remissinstanser stöder inte utredarens slutsatser och anser därmed att Sverige bör tillträda konventionen: Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, Kristna Fredsrörelsen, Röda Korset, Svenska freds- och skiljedomsföreningen, Svenska FN-förbundet och Svenska läkare mot kärnvapen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Strålskyddsmyndigheten (SSM) anser att ett eventuellt tillträde är en politisk fråga och de tar därför inte ställning i sak. MSB ser dock inga skäl att ifrågasätta utredarens analys och den slutsats som dras utifrån analysen. SSM väljer i sitt svar att fokusera på några av de tekniska och folkrättsliga frågeställningar som faller inom myndighetens ansvarsområde och där myndighetens sakkunskap kan bidra ytterligare som underlag för regeringens beslut. Svenska kyrkan menar att Sverige bör eftersträva en ratificering av konventionen om förbud mot kärnvapen. Frågan behöver därför utredas ytterligare. Vattenfall avstår från att lämna synpunkter.

Utskottet noterar att Förvarsberedningen anser att Sverige har ett fundamentalt intresse av att NPT:s ställning som överordnat ramverk för global nedrustning och icke-spridning består. Det är den centrala arenan för multilateral nedrustningsdiplomati och det är i en NPT-kontext som kärnvapenstaterna gjort nedrustningsåtaganden. Beredningen understryker vikten av att resultat uppnås vid NPT:s översynskonferens 2020 som bekräftar avtalets ställning och som banar väg för nya framsteg i avtalets genomförande, även i fråga om nedrustning.

Utskottet konstaterar att riksdagen måste lämna sitt godkännande innan konventionen om förbud mot kärnvapen kan ratificeras av Sverige. Utskottet vill i sammanhanget återigen understryka att utgångspunkten för

¹ Utrikespolitiska institutet (UI) är ett oberoende institut och en plattform för forskning och information om utrikespolitiska frågor. UI som oberoende organisation tar inte ställning i sakfrågor. Remissvaret ges således självständigt av UI:s direktör Christer Ahlström som är docent i internationell rätt (folkrätt) vid Uppsala universitet. Han tjänstgjorde som UD:s nedrustningschef under 2009–2013. Under 2002–2005 var han även biträdande direktör för Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri).

nedrustningen måste vara fördraget om icke-spridning av kärnvapen (NPT), det centrala ramverket för nedrustning och icke-spridning.

Mot bakgrund av vad som här anförts avstyrker utskottet motionerna 2018/19:1385 (SD) yrkande 3 och 2018/19:2859 (C) yrkande 16.

Övriga motioner

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns förslag i ett antal motioner som är föremål för förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och i enlighet med promemorian Förenklad motionsbehandling under valperioden 2018–2022 som utrikesutskottet fastställde i oktober 2018.

Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de motioner som återfinns i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott de motioner som återfinns i bilagan.

Reservationer

1. Svensk säkerhet och den säkerhetspolitiska kontexten, punkt 1 (M)

av Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M) och Magdalena Schröder (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 2, 21, 24–26, 29 och 31 samt

avslår motionerna

2018/19:1385 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,

2018/19:2266 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9 och

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Europa utgör ett unikt område av fred, frihet, säkerhet och välfärd i världen. Grunden för denna utveckling har lagts genom samarbete och integration inom ramen för EU, Nato, OSSE och Europarådet. Dessa organisationer utgör fortfarande pelarna i den europeiska säkerhetsstrukturen. Trots det har vi i närtid upplevt krig inom och mellan länder i Europa, och nya risker och hot utvecklas i takt med att tekniken och omvärlden förändras. I allt högre grad blir våra samhällen beroende av flödena av varor, information, kapital, tjänster och människor som utgör globaliseringens kärna. Vi lever i en sammanlänkad värld med stora möjligheter men också beroenden och sårbarhet som följd. Det medför nya och genomgripande konsekvenser för vår säkerhet. Vi måste trygga dessa flöden genom internationellt samarbete och en stark global infrastruktur. Men vi måste också vara förberedda på och kunna hantera att händelser bortom Europa har större säkerhetspolitisk återverkan i vår egen del av världen i takt med att världen krymper.

Rysslands agerande innebär ett förändrat säkerhetspolitiskt läge och en hotbild mot Sverige och vår kontinent. Ryssland har visat att de inte har respekt för rådande världsordning. De har gång på gång struntat i Minsköverenskommelsen och fortsätter kriga i Ukraina, nu senast i november med försök till avspärning av Azovska sjön och grova fientligheter mot ukrainska fartyg. Då behövs ett väl definierat förhållningssätt till Ryssland. Vi ska använda de forum som finns för att ställa krav på att Ryssland fullföljer

sina internationella förpliktelser, liksom att verka för att det ska ha ett pris att undergräva den internationella rättsordningen och negligera sina förpliktelser.

Redan Georgienkriget 2008 visade att Ryssland var berett att använda militärt våld mot sina grannar. Utifrån de erfarenheter som Ryssland drog i kriget mot Georgien sjuösettes en omfattande reform av den ryska försvarsmakten. År 2010 kom den nya ryska militärdoktrinen där den nya inriktningen kodifierades. Den ryska försvarsreformen tar sikte på att vara genomförd 2020 och innebär en prioritering av kvalitet framför kvantitet. Ryssland har kraftigt ökat sina försvarsutgifter för att kunna genomföra försvarsreformen till 2020. De ekonomiska problem som Ryssland dras med väcker dock frågor om möjligheten att gå i mål med den ambitiösa moderniseringen av försvarsmakten. Dock finns det än så länge inget som tyder på en sänkt reformhastighet eller neddragning av ambitionerna. Situationen i Ryssland är problematisk på många sätt med en alltmer auktoritär statsledning som ser väst och Nato som det största hotet och som inte respekterar andra länders gränser. Detta i kombination med en omfattande militär upprustning och återtagna stormaktsambitioner gör att Ryssland måste betraktas som ett oberäkneligt hot som destabiliserar hela Sveriges närområde.

Som ett resultat av den moderna och mer komplexa konfliktmiljön är det viktigt att krigets lagar och folkrätten också är anpassade efter den nya verkligheten där civilbefolkningen är mer utsatt än tidigare och där andra aktörer än tidigare är stridande parter. I dag är utmaningarna delvis annorlunda än tidigare. Ett exempel på detta är attacker på civila it-strukturer, vilket också har förekommit i destabiliserande syfte under fredstid.

Den ökade användningen av privata militära företag och säkerhetsföretag har aktualiserat ett antal nya folkrättsliga frågeställningar. Den folkrättsliga problematiken rör primärt frågor om rättslig status för den personal som arbetar inom privata militära företag och privata säkerhetsföretag samt ansvar för individer, företag och stater vid överträdelser av den humanitära rätten. I denna del behövs inte några nya regler utan snarast en samsyn om att de befintliga reglerna inom ramen för krigets lagar ska tillämpas på varje aktuell situation som ska bedömas. Utfallet av bedömningen kan därför bli olika från fall till fall beroende på den rättsliga kvalifikation som görs av de faktiska förhållandena. Detta synsätt har kommit till uttryck i det s.k. Montreuxdokumentet och bör vara det rådande synsättet för världssamfundets olika stater. Det är oklart hur krigets lagar ska tillämpas på civila som är direkt delaktiga i strider. Sådana oklarheter om skyddets omfattning för civila är olyckliga och kan antingen leda till otillåtna förluster av civilas liv eller till att militär personal försätts i onödigt farliga situationer. Svensk militär personal har exempelvis behov av att kunna förhålla sig till stridande civila i samband med olika internationella insatser. En utgångspunkt bör vara att våldsanvändningen mot personer som inte längre får skydd som civila därför att de direkt deltar i striderna inte får gå utöver vad som faktiskt är nödvändigt för att uppnå ett legitimt militärt syfte under de rådande omständigheterna. Som ett resultat av den moderna och mer komplexa konfliktmiljön är det

viktigt att krigets lagar och folkrätten också är anpassade efter den nya verkligheten där civilbefolkningen är mer utsatt än tidigare och där andra aktörer än tidigare är stridande parter. Den humanitära rätten måste utvecklas och förstärkas generellt för att skydda civilbefolkningen och civila strukturer i högre utsträckning än i dag. Möjligheterna till humanitär intervention måste säkerställas inom världssamfundet i syfte att motverka eskalerande konflikter och i förlängningen krig. Skyddet för sjukvård och humanitära insatser måste förbättras. De är ofta en måltavla i konflikter. Krigets lagar och folkrätten måste också anpassas efter den nya verkligheten. Det behövs nya metoder, medel och strategier för att motverka den kraftigt ökade cyberkrigföringen.

Tillgången till energi är starkt kopplad till ett lands suveränitet och säkerhet. Den är en förutsättning för att samhällen ska fungera. I Europa är vi i dag starkt beroende av rysk olja och gas. Ryssland har vid ett flertal tillfällen använt detta beroende som ett maktmedel gentemot sina europeiska grannar. Detta gör beroendet av rysk energi till den enskilt viktigaste energisäkerhetsfrågan. Samtidigt som Europa är beroende av import av rysk gas och olja är Ryssland beroende av att exportera den till Europa. Kraftigt sjunkande världsmarknadspriser och minskad europeisk import drabbar Ryssland hårt. Detta riskerar i sig att öka osäkerheten i vårt närområde. Givet att beroendet av rysk gas ser olika ut i Europa skiljer sig även engagemanget för energisäkerhet och oron för beroendet åt mellan EU:s medlemsstater. Kan vi minska vårt fossilberoende gör vi oss också mindre beroende av stater som Ryssland och Saudiarabien och andra odemokratiska stater.

2. Svensk säkerhet och den säkerhetspolitiska kontexten, punkt 1 (SD)

av Markus Wiechel (SD), Björn Söder (SD) och Lars Andersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1385 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4 och avslår motionerna

2018/19:2266 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9,

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3 och

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 2, 21, 24–26, 29 och 31.

Ställningstagande

Vi har sett att Rysslands grannländer, till följd av att de haft en betydande andel ryska minoriteter, ryska gasledningarna eller andra egenskaper, anses befinna sig inom Rysslands intressesfär. Denna intressesfär vill Ryssland såväl utveckla och bevara som försvara, varför interna spänningar i dessa länder riskerar att leda till att Ryssland lägger sig i såväl civilt som militärt. Placeringen av den ryska gasledningen i Östersjön är ett tydligt exempel på en utvidgning av dessa intressen. Regeringen bör stötta de länder som i dag anses tillhöra den ryska intressesfären men även förhindra att Ryssland får ytterligare intressen i Sveriges närhet som kan leda till framtida fara för Sverige.

3. Svensk säkerhet och den säkerhetspolitiska kontexten, punkt 1 (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3 och
avslår motionerna

2018/19:1385 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,

2018/19:2266 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9 och

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 2, 21, 24–26, 29 och
31.

Ställningstagande

Mycket av den säkerhetspolitiskt försämrade situationen i vårt närområde härrör från Rysslands aggressivitet gentemot sina grannar. Det är viktigt att vi tydligt står upp för de liberala värden som format den europeiska säkerhetsordningen alltsedan slutet av andra världskriget. I en liberal världsordning har alla länder rätt att välja vilken väg de vill ta utan hot om våld. Ryssland har med propaganda, korruption och hybridkrigföring sökt destabilisera och stoppa länder som själva valt att närma sig EU. När det inte lyckats har rysk militär satts in. Vi har sett och ser det i Georgien och i Ukraina. Rysk militär närvaro är entydig för utvecklingen i såväl Sydossetien, Abchazien och Krim som östra Ukraina. Detta är helt oacceptabelt. Rysslands ockupation måste upphöra. Den europeiska säkerhetsordningen där varje land bestämmer över sina egna vägval utan hot och våld från andra länder måste återupprättas.

4. Svensk säkerhet och den säkerhetspolitiska kontexten, punkt 1 (L)

av Fredrik Malm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2266 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9 och avslår motionerna

2018/19:1385 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3 och

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 2, 21, 24–26, 29 och 31.

Ställningstagande

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) beskriver hur Ryssland under de senaste tio åren har upprustat sin militära förmåga. Ryska stridskrafter uppvisar ett alltmer aggressivt militärt övningsmönster såväl på och över Östersjön som globalt. Bortom allt rimligt tvivel har vi upplevt en bedömd ubåtskränkning. Sverige, liksom våra nordiska grannländer, har utsatts för upprepade kränkningar i luften och till sjöss. Ryssland fortsätter att frakta vapen och personella resurser över gränsen till Ukraina och befäster genom militära installationer sin ställning i de georgiska utbrytarrepublikerna Abchazien och Sydossetien. Ryssland vägrar ta avstånd från separatisterna i de östra delarna av Ukraina och i de georgiska utbrytarrepublikerna. Samtidigt har Ryssland under de två senaste åren genomfört militärövningarna Zapad 2017 och Vostok 18 som har mobiliserat hundratusentals man. Syftet med övningarna har bl.a. varit att öva angrepp gentemot Sverige. Landet har en kärnvapenretorik som andra kärnvapenmakter inte har. Det antyds ofta att man kan komma att använda kärnvapnen och att andra länder kan bli mål. Det ryska stridsflyget uppvisar ett aggressivt beteende och kommer enligt Försvarmakten också allt närmare våra egna enheter, framför allt de svenska signalspaningsflygplanen. Säpo har angett Ryssland som det största underrättelsehotet mot Sverige.

Både den ryska utrikesministern och den ryska ambassaden i Stockholm har i svenska medier hotat med militära åtgärder om Sverige blir medlem i Nato. Tidigare har Sverige beskyllts för att ligga bakom konflikten i Ukraina. Vår försvarsmakt hånas i ryska medier.

Samtidigt fortsätter Rysslands ockupation av Krimhalvön. Det pågår ett lågintensivt krig i Ukraina, och över en halv miljon ukrainska barn har skadats fysiskt eller psykiskt, uppger Unicef. Enligt FN:s uppgifter har över 10 000 personer dödats som ett resultat av konflikten och 1 miljon beräknas leva som internflyktingar. Under 2018 blockerade Ryssland ukrainska handelsfartyg och en upptrappning av våldet och eskalerande konflikter är svårt att utesluta. Delar av Georgien har varit ockuperade av Ryssland i tio år och läget börjar alltmer likna ett normaltillstånd.

Agerandet i Ukraina och Georgien visar att den ryska synen på geopolitik, statlig suveränitet och internationell diplomati markant skiljer sig från vår. Genom de ryska intrången i grannländerna har man ruckat på den europeiska säkerhetsordningen – gränser har flyttats med våld. Det finns inget som tyder på att Putin tänker nöja sig med Krim, eller ens Ukraina. Hans imperialistiska ambitioner går längre än så. De skäl som Putin angav för inmarschen i Georgien 2008 och Krim 2014 skulle likaväl kunna åberopas mot de baltiska länderna. Mot den bakgrunden anser vi att Sverige ska verka för att förhindra nyutlåning till Ryssland från vissa multilaterala organisationer.

5. Nato, punkt 2 (M, C, KD, L)

av Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M), Kerstin Lundgren (C),
Lars Adaktusson (KD), Fredrik Malm (L) och Magdalena Schröder (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2035 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2472 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2762 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2,

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 2 i denna del och 18,

2018/19:2818 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkande 1,

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 1 och

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 16 och

avslår motionerna

2018/19:1381 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 3 och

2018/19:1761 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8.

Ställningstagande

De rödgröna partierna har under de gångna åren byggt svensk säkerhetspolitik på upprättandet av bilaterala försvarssamarbeten med andra länder, samarbeten som inte innehåller försvarsgarantier. Det försämrade

säkerhetsläge som accentuerats efter den ryska aggressionen mot Ukraina och den illegala annekteringen av Krim 2014 verkar inte ha lett till någon omvärdering av den linjen hos dessa partier.

Behovet av att bygga säkerhet tillsammans med andra har aldrig varit större än nu, men då måste den samverkan bygga på en fastare grund än vad som är fallet i dag, detta för att stärka Sveriges säkerhet och öka stabiliteten i vårt närområde. Vi anser att Sverige ska ansöka om medlemskap i försvarsalliansen Nato. Tillsammans med en förstärkning av vårt nationella försvar är det den viktigaste åtgärden för att på allvar stärka Sveriges säkerhet.

Genom ett svenskt Natomedlemskap skulle vi inte bara bli en del av Natos kollektiva försvar och solidariskt dela försvarsgarantier med 29 andra länder. Sverige skulle även kunna ha en gemensam försvarsplanering som utgör grunden för ett snabbt agerande vid en kris eller konflikt och få reellt inflytande över beslut som i högsta grad berör oss oavsett medlemskap. Som Natomedlemmar skulle vi dessutom kunna ha ett betydligt djupare försvars- och säkerhetssamarbete med våra nordiska grannländer. Ett Natomedlemskap samtidigt som och tillsammans med Finland skulle ytterligare stärka säkerheten i Östersjöregionen.

Ett fullvärdigt svenskt Natomedlemskap är en solidarisk handling vilken skulle både stärka Sveriges säkerhet och bidra till att skapa stabilitet i närområdet. Utifrån ett alltmer hotfullt omvärldsläge är det ett logiskt steg att ta. Sverige har inte råd att låta gamla låsningar hindra oss från att bli medlem i den försvarsallians som varit en garant för fred, frihet och demokrati i vår del av världen sedan den bildades för 70 år sedan. Därför ska Sverige söka medlemskap i Nato.

6. Nato, punkt 2 (SD)

av Markus Wiechel (SD), Björn Söder (SD) och Lars Andersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1381 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motionerna

2018/19:1761 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8,

2018/19:2035 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2472 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2762 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2,

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 2 i denna del och 18,

2018/19:2818 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkande 1,

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 1 och

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 16.

Ställningstagande

Den svenska militära alliansfriheten har tjänat landet väl sedan den rådande utrikespolitiska linjen infördes 1814. Det är viktigt att bidra till avspänning i det militärt strategiska område där Sverige befinner sig. Det är därför viktigt att Sverige inte ingår i en militär allians som kan rubba balansen i vårt närområde. Sverigedemokraterna är dock positiva till försvarssamarbeten och ser gärna att Sverige har ett fungerande samarbete med Nato, men vi anser att Sverige ska fortsätta att stå utanför medlemskap i Nato och andra stormakters militärallianser.

7. Nato, punkt 2 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1761 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 och avslår motionerna

2018/19:1381 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 3,

2018/19:2035 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2472 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2762 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2,

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 2 i denna del och 18,

2018/19:2818 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkande 1,

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 1 och

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 16.

Ställningstagande

Sverige har en lång historia av alliansfrihet. Vänsterpartiet menar att alliansfrihet har tjänat Sverige väl och ska värnas. Militär alliansfrihet är den bästa grunden för en självständig utrikespolitik för fred och nedrustning. Därför motsätter vi oss alla steg som kan föra oss närmare Nato. Redan i dag försvårar vårt nära samarbete med Nato möjligheterna att med trovärdighet föra en självständig utrikespolitik. Det märks inte minst i regeringens och de borgerliga partiernas ovilja att underteckna FN:s kärnvapenkonvention, efter att Natostater avrätt Sverige från att underteckna den.

Vänsterpartiet är mycket kritiskt till att Sveriges riksdag ska stå värd för Natos parlamentariska församling vårsession 2021. I motiveringen till att

vårssessionen ska hållas i riksdagen nämns bl.a. att arrangemanget skulle öka Natos folkliga förankring och ge möjlighet att lyfta fram utmaningarna i Östersjöregionen samt profilera den svenska försvarsindustrin. Vi menar att det inte är riksdagens uppgift att öka Natos folkliga förankring i Sverige eller att marknadsföra svensk krigsmateriel. De utmaningar som finns i Östersjöregionen hanteras inte heller genom ökad upprustning och militära hot, vilket är vad Natosamarbetet bygger på. Att upplåta plenisalen till externa aktörer är ovanligt. Vänsterpartiet menar att det därför dessutom finns en olycklig symbolik i att just Natos parlamentariska församling träffas där.

Natoleda övningar som äger rum på svensk mark, i vårt luftrum och på vårt territorialvatten ska därför upphöra och Nato ska inte tillåtas öva eller testa vapensystem inom Sveriges gränser. Sverige ska därför riva upp samförståndsavtalet om världlandsstöd med Nato.

8. Säkerhetspolitiska samarbeten, punkt 3 (M)

av Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M) och Magdalena Schröder (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2818 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkandena 2 och 3 samt

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 13 och 20 samt avslår motionerna

2018/19:1381 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1, 4 och 5,

2018/19:2040 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 17 och 19,

2018/19:2762 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8,

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 2 i denna del och 9 samt

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 13.

Ställningstagande

Vi anser att det bör tillsättas en ny utredning som ser över Sveriges internationella försvarssamarbeten, inklusive Nato. Sedan Krister Bringéus utredning presenterades 2016 har det hänt ett flertal saker som påverkar den internationella säkerhetspolitiska miljön. Det handlar t.ex. om ett djupare försvarssamarbete inom EU, en ny administration i Washington och ett nära förestående brexit. Utredningen bör utifrån det nya säkerhetspolitiska läget ta fram en rapport som analyserar och redogör för innebörden av olika former av samarbeten respektive medlemskap med länder och i organisationer, samt

dessas för- och nackdelar inom det försvars- och säkerhetspolitiska området, i dag och i framtiden.

Sveriges internationella insatser är ett viktigt bidrag för att stärka arbetet för fred och säkerhet på oroliga platser runt om i världen. Genom att delta i internationella insatser stärker vi Sveriges säkerhet och vårt säkerhetspolitiska inflytande.

Svenska militära internationella insatser kommer att fortsätta att vara betydelsefulla. Det är viktigt att Sverige och andra länder även fortsättningsvis har ett starkt internationellt militärt engagemang för fred, säkerhet och stabilitet. Vi måste också ha en helhetssyn på insatserna, och nödvändiga frågor om vad vi vill uppnå och hur vi ser på långsiktigheten i insatserna måste ställas. Sverige står inför ett antal utmaningar i de internationella insatserna. Det handlar om var, i vilken kontext och med vem som Sverige ska göra internationella insatser, men även om hur vi blir bättre på samverkan mellan civila och militära delar för att skapa långsiktighet och hållbarhet.

Försvarsmakten har indikerat att alltför omfattande och komplexa internationella insatser har en negativ inverkan på försvarets möjligheter att bygga nationell förmåga, särskilt när insatsen pågår en längre tid. Försvarsmakten har också indikerat att man helst ser att prioriteringsordningen för svenskt deltagande i internationella insatser är under ledning av främst Nato, sedan EU och sist FN. Det krävs ett helhetsgrepp kring frågan om svenska internationella insatser. Det handlar både om hur vi kan göra störst nytta med de resurser Sverige besitter, om hur internationella insatser på gott och ont påverkar det svenska försvaret och dess förmåga och om hur Sveriges nationella intressen kan gynnas av deltagande i en insats. Därför bör det göras en bred analys av frågan.

9. Säkerhetspolitiska samarbeten, punkt 3 (SD)

av Markus Wiechel (SD), Björn Söder (SD) och Lars Andersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1381 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1, 4 och 5 samt avslår motionerna

2018/19:2040 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 17 och 19,

2018/19:2762 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8,

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 2 i denna del och 9,

2018/19:2818 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkandena 2 och 3,

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 13 och

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 13 och 20.

Ställningstagande

Det finns skäl att försäkra sig om att kunna arbeta förebyggande för att minska risken för militär aggression mot svenskt territorium som syftar till att menligt påverka landets nationella frihet eller det svenska folkets självbestämmanderätt. Ett sätt att arbeta förebyggande vore att ingå ett defensivt försvarsförbund med Finland. Sverige och Finland möter samma säkerhetspolitiska utmaningar med hänsyn till ländernas gemensamma geografiska läge. Sverige och Finland har därutöver starka kulturella och politiska band och en lång gemensam historia. Genom ett försvarsförbund höjs tröskeleffekten och nya strategiska djup skapas, vilket stärker ländernas försvarsförmåga. Ett försvarsförbund med Finland ska inte ha som uttalat syfte ett försvar mot en utpekad part, utan syftar till att befria de båda länderna från eventuella yttre politiska och militära påtryckningar.

Sedan FN:s tillkomst har Sverige deltagit i många av organisationens fredsbevarande insatser, allt som allt uppgående till 120 internationella uppdrag i 60 länder. Under senare år har dock Sverige nästan helt valt bort att delta i FN-ledda fredsbevarande insatser och i stället gett företräde åt EU- eller Natoledda insatser. FN har synbarligen valts bort som konflikthanterare av diverse svenska regeringar, vilket Sverigedemokraterna beklagar. Sverigedemokraterna ser FN som det primära samarbetsorganet för att hantera konflikter och värna fred och säkerhet. En grundläggande förutsättning för internationella insatser ska vara ett tydligt mandat från FN:s säkerhetsråd. Sverige bör efter förmåga, när vi finner starka motiv till det, delta aktivt i insatser inom ramen för FN och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) samt verka för att stärka dessa organisationers kapacitet. Det är också av vikt att insatserna har tydliga mål och en genomtänkt strategi för att de ska kunna bidra till fred och stabilitet. Internationella insatser får dock inte leda till att vårt eget lands fortbestånd sätts på spel. Därför bör extra medel tillskjutas Försvarsmakten som kompensation för de ekonomiska konsekvenserna av internationella insatser.

10. Säkerhetspolitiska samarbeten, punkt 3 (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 13 och avslår motionerna

2018/19:1381 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1, 4 och 5,

2018/19:2040 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 17 och 19,

2018/19:2762 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8,
2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 2 i denna del och 9,
2018/19:2818 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkandena 2 och 3 samt
2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 13 och 20.

Ställningstagande

För Centerpartiet kan inte den försämrade säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde vara en ursäkt för att Sverige ska backa från internationella militära och civila insatser. Inte heller får utvecklingen av vårt eget territoriella försvar leda till att vi isolerar oss och ensidigt riktar oss inåt. Tvärtom, den oroliga omvärlden gör att vi måste vara beredda att ta ett internationellt ansvar.

Centerpartiet vill att de militära insatser som Sverige deltar i som princip är FN-mandaterade, även om det kan finnas situationer då detta inte är nödvändigt, exempelvis om ett obstruerande veto hindrar ett agerande i vårt närområde. Insatsens ledning spelar mindre roll. Det viktigaste är att kunna göra skillnad och bidra till fred och säkerhet. Vi är beredda att delta i insatser under FN-, EU- eller Natoflagg. En viktig utgångspunkt måste alltid vara att bidra till långsiktig utveckling, demokrati och mänskliga rättigheter. Sverige ska bidra till och söka synergier mellan olika typer av stöd till länder som befinner sig i eller har befunnit sig i konflikt.

11. Säkerhetspolitiska samarbeten, punkt 3 (KD)

av Lars Adaktusson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2762 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8 och
2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 2 i denna del och 9
samt

avslår motionerna

2018/19:1381 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1, 4 och 5,
2018/19:2040 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 17 och 19,
2018/19:2818 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkandena 2 och 3,
2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 13 och
2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 13 och 20.

Ställningstagande

Europa visade handlingskraft när Gaddafi skulle störtas, men därefter lämnades libyerna i mångt och mycket åt sitt öde. Sönderfallet av Libyen visar

vad som händer i avsaknad av en långsiktig färdplan. Kristdemokraterna välkomnar nu den plan som Libyen tillsammans med FN tagit fram för att kunna avsluta det blodiga inbördeskrig som pågått sedan 2014. EU:s stöd till dessa ansträngningar med fokus på terrorbekämpning, migrationsituationen och demokratisk utveckling är helt avgörande. Här måste Sverige vara en tydlig röst. Vid framtida militära EU-interventioner måste en långsiktig färdplan alltid ingå. I det instabila läge som råder i vår omvärld med krig och konflikter är det viktigt att Sverige fortsätter bidra till både etablerade och nya insatser inom fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet inom Nato, EU, FN och OSSE.

Terrorism är ett långtidsverkande hot. Enstaka terrorhandlingar får oftast inte någon omedelbar effekt på ett lands ekonomiska och politiska utveckling. På längre sikt kan dock olika åtgärder för att möta presumtiva terrorhot leda till åtgärder som begränsar både handel och människors rörlighet, vilket påverkar den ekonomiska tillväxten. Likaså kan olika säkerhetsåtgärder – som att myndigheter i ökad omfattning anser sig behöva följa medborgarnas aktiviteter på internet, kontrollera ekonomiska transaktioner och eventuellt censurera information på nätet – leda till att enskilda människors fri- och rättigheter undermineras. Terrorism utgör därför ett allvarligt hot mot demokratin, nationellt som internationellt.

Orsakerna till terrorism är många, från extremistiska ideologier till fattigdom och marginalisering av olika grupper i ett samhälle. I arbetet med att bekämpa terrorism måste en beredskap finnas för att möta denna typ av hot. Därför föreslår Kristdemokraterna att svensk personal och materiel ställs till förfogande för fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet inom ramen för Nato, FN, EU och OSSE.

12. Säkerhetspolitiska samarbeten, punkt 3 (L)

av Fredrik Malm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2040 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 17 och 19 samt avslår motionerna

2018/19:1381 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1, 4 och 5,

2018/19:2762 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8,

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkandena 2 i denna del och 9,

2018/19:2818 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkandena 2 och 3,

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 13 och

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 13 och 20.

Ställningstagande

Europa ska vara en stark röst i världen för fred och mänskliga rättigheter. EU behöver därför kunna agera snabbt, effektivt och i stor enighet när det gäller utrikes- och säkerhetspolitiska frågor. Det fransk-tyska förslaget om att inrätta ett säkerhetsråd i EU är ett tydligt steg i den riktningen. Sverige bör aktivt driva frågan om att skapa ett säkerhetsråd i EU som har muskler att agera tydligt i de så viktiga utrikes- och säkerhetspolitiska frågorna. Den ryska upprustningen och aggressiviteten sätter den europeiska solidariteten på prov. De transatlantiska relationerna mellan USA och Europa försämras dramatiskt. Terrorism både inom och utanför Europas gränser skapar rädsla och oro – vi upplever en större osäkerhet än på mycket länge. Europa måste ta större ansvar för sin egen säkerhet. Vi vill se ett fördjupat europeiskt försvarssamarbete i Europa. Sverige borde heller inte stå utanför det franskledda European Intervention Initiative utan bör omedelbart erbjuda sig att delta om vi får plats.

13. Massförstörelsevapen, punkt 4 (SD)

av Markus Wiechel (SD), Björn Söder (SD) och Lars Andersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1385 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3 och
avslår motion

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 16.

Ställningstagande

I maj 2017 släppte FOI en rapport om kärnvapen. I den konstateras det – utöver att Ryssland sedan ett antal år satsar på att förnya sina kärnvapen – att Ryssland uppvisar ett nytt förhållningssätt; det nya är att Ryssland tydligt visar upp och hotar med sina vapen som en del av sitt säkerhets- och försvarspolitiska agerande. För Sverige blev detta tydligt redan 2013 då Ryssland simulerade ett kärnvapenanfall mot vårt territorium. Sverigedemokraterna förespråkar avspänning och nedrustning av kärnvapen. Med dagens säkerhetspolitiska läge gäller det dock att vara pragmatisk och realistisk, och därför ser vi det som nödvändigt att åter få med denna aspekt i Sveriges säkerhetspolitiska planering och arbete.

14. Massförstörelsevapen, punkt 4 (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 16 och
avslår motion

2018/19:1385 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Centerpartiet har en tydlig profil mot kärnvapen och massförstörelsevapen. Vi har länge arbetat mot minor, klustervapen och kemiska vapen. För oss är det självklart att arbeta för nedrustning med målet om en kärnvapenfri värld. För Centerpartiet är det viktigt att arbetet med nedrustning fortsätter; de rustningskontrollåtgärder och förtroendeskapande arrangemang som finns måste vi söka upprätthålla och förstärka. Vi kommer att fortsätta arbeta för det globala icke-spridningsavtalet (NPT) för att upprätthålla och hålla samman så många länder som möjligt för en långsiktig kärnvapenedrustning. Nästan alla andra rustningskontrollåtgärder och förtroendeskapande arrangemang i Europa är tyvärr satta ur spel. Sverige ska vara en tydlig röst i nedrustningsarbetet men vi ska inte göra någonting som riskerar de få kvarvarande nedrustningsavtal och förtroendeskapande nedrustningssamarbeten som faktiskt finns och ännu fungerar. Snarare måste det arbetet stärkas.

För en trovärdig nedrustning med sikte på att avveckla alla kärnvapen måste kärnvapenländerna vara delaktiga för att faktiskt nå resultat. Det är också av vikt att få till ett nedrustningsavtal om taktiska kärnvapen samt att icke-spridningsfrågorna åter hamnar i fokus. Att det s.k. provstoppsavtalet träder i kraft är viktigt, och då även inkluderande Nordkorea, som inte ens accepterar det moratorium som övriga länder accepterat.

I säkerhetspolitiken måste det också tas hänsyn till försvarspolitiken och försvarspolitiska konsekvenser av olika beslut. Sverige bygger säkerhet tillsammans med andra, och då måste vi också ta hänsyn till hur våra samarbetspartners vilja att samarbeta med oss påverkas av olika beslut som vi fattar. Centerpartiet kan aldrig acceptera att Sverige skriver under internationella avtal som går stick i stäv med våra försvars- och säkerhetspolitiska intressen, även om de har ett till synes vällovligt syfte. Det borde inte regeringen heller.

Särskilda yttranden

1. Massförstörelsevapen, punkt 4 (V)

Håkan Svenneling (V) anför:

Kärnvapen är det enda massförstörelsevapnet som kan förgöra hela mänskligheten. Flera gånger om. Användningen av en knapp procent av dagens kärnvapenarsenaler skulle resultera i massdöd och klimatkollaps med missväxt och massvält till följd. Ett större kärnvapenkrig skulle göra vår planet obeboelig för mänskligt liv under överskådlig tid. Fem år efter att atombomberna fällts över Hiroshima och Nagasaki 1945 hade de dödat 340 000 människor. Än i dag vårdas 200 000 människor, överlevande och deras barn, för skador och sjukdomar orsakade av de amerikanska bomberna.

Lars-Erik Lundins utredning har mött kraftig kritik från flera experter för att vara ensidig och präglad av allvarliga sakfel. Vänsterpartiet instämmer i kritiken och menar att flera av slutsatserna från utredningen som refereras i utskottets betänkande, bl.a. de i vilka det hävdas att det finns en konflikt mellan FN:s kärnvapenkonvention (TPNW) och NPT, är felaktiga eller dåligt underbyggda.

I en tid med ökade spänningar och upprustning är kärnvapenfrågan en ödesfråga som kan jämföras med klimatfrågan. Därför bör Sverige underteckna och ratificera FN:s kärnvapenkonvention.

2. Särskilt yttrande (M, C, KD, L)

Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M), Kerstin Lundgren (C), Lars Adakusson (KD), Fredrik Malm (L) och Magdalena Schröder (M) anför:

Försvarsberedningen har med sin rapport Värnkraft lagt grunden för en stärkt svensk försvarsförmåga i kommande försvarsbeslutsperiod, 2021–2025. Förslagen i rapporten måste ses som viktiga steg i att även bygga förmåga bortom 2025. Att skapa långsiktiga förutsättningar för Förvarsmakten och de andra försvarsmyndigheterna att utvecklas och växa är helt nödvändigt utifrån ett fortsatt försämrat säkerhetsläge i Sveriges omvärld, och särskilt i närområdet.

Under den kommande försvarsbeslutsperioden, 2021–2025, ligger fokus i stor utsträckning på att konsolidera försvaret och öka bredden i krigsorganisationen. Till detta kommer även satsningar på anskaffning av ny materiel och utökat antal grundutbildade. Sammantaget höjer detta förmågan och skapar förutsättningar för en stärkt försvarsförmåga framgent. Vi bedömer att kostnaden för de förslag Förvarsberedningen lägger fram kommer att uppgå till cirka 1,5 procent av BNP 2025. Detta är för oss en miniminivå. Kostnaderna för ett stärkt totalförsvar och civilt försvar måste dessutom

tillgodoses utöver detta. Ett nordiskt snitt för försvarsanslaget 2025 kommer med all sannolikhet att ligga en bit över 1,5 procent av BNP.

De satsningar som görs under den kommande försvarsbeslutsperioden kommer dock inte att vara tillräckliga för att kunna ha en relevant försvarsförmåga bortom 2025 utifrån utvecklingen i omvärlden och hotet mot Sverige. Försvarsmaktens perspektivstudie mot 2035 är en bra vägvisare för hur försvaret bör utvecklas.

För att klara styrketillväxten måste försvarsanslaget höjas ytterligare efter 2025. Vi gör bedömningen att det är helt nödvändigt att försvarsansträngningarna mot slutet av perioden 2026–2030 uppgår till ca 2 procent av BNP. Långsiktighet och helhet måste vara ledord i svensk försvarspolitik.

Försvarsberedningen har under två års tid aktivt arbetat med att ta fram konkreta förslag när det gäller totalförvar, civilt försvar, militärt försvar och säkerhetspolitik. Dessa förslag kommer om de omsätts i verkligheten att leda till en stärkt försvarsförmåga, vilket är en nödvändighet med tanke på Sveriges säkerhetsläge. En central utgångspunkt för arbetet har varit att analys, åtgärder och ekonomisk ram måste hänga ihop i en helhet. I och med att huvudrapporten inte slutjusterats av samtliga ledamöter i beredningen finns det anledning för partier som inte undertecknat att friskriva sig från ett antal formuleringar kring säkerhetspolitiken och återkomma med förslag i samband med kommande riksdagsbehandling.

I Försvarsberedningens absoluta slutskede hade Socialdemokraterna meddelat att de inte kan ställa sig bakom den ekonomiska ram på 1,5 procent som varit grunden för beredningens slutrapport. Det är uppenbart att Socialdemokraterna genom sitt agerande vill sänka ambitionen för de helt nödvändiga förstärkningarna av Sveriges försvar.

Agerandet från Socialdemokraterna underminerar Försvarsberedningens gedigna arbete och ytterst en brett förankrad svensk försvars- och säkerhetspolitik.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:484 av Robert Hannah (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för skapandet av en FN-konvention om cyberkrigföring och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1123 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en färdplan för ett svenskt Natomedlemskap och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1196 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om säkerhetspolitisk handlingsfrihet och ett eventuellt medlemskap i Nato och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1381 av Björn Söder m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ingå ett defensivt försvarsförbund med Finland och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska stå utanför Nato och andra stormakters militärallianser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige efter förmåga aktivt ska kunna delta i insatser inom ramen för FN och OSSE och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att internationella insatser där Sverige deltar ska åtnjuta tydliga mandat från FN:s säkerhetsråd och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1385 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att internationella nedrustningsavtal som gynnar Ryssland och missgynnar demokratiska stater inte bör stödjas av Sverige och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktivt visa sitt stöd för självständiga länder som av Ryssland anses tillhöra dess intressesfär samt verka för att minska risken att en sådan sfär utvidgas i Sveriges närhet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1448 av Erik Bengtzboe och Carl-Oskar Bohlin (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ansöka om medlemskap i Nato, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:1530 av Lars Hjalmered (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör söka medlemskap i Nato och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1658 av Marta Obminska (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett framtida medlemskap i Nato och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1761 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska riva upp samförståndsavtalet om värdlandsstöd med Nato och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1778 av Hanna Westerén (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till fler insatser för att värna fred och säkerhet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2035 av Jan Björklund m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt ansöka om medlemskap i Nato och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att ett demokratikrav införs i Nato och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2040 av Jan Björklund m.fl. (L):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett europeiskt säkerhetsråd och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenska styrkor till European Intervention Initiative och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2051 av Jörgen Warborn och Annicka Engblom (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör söka medlemskap i Nato och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2266 av Jan Björklund m.fl. (L):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att förhindra nytulning till Ryssland från vissa multilaterala organisationer och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2472 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om säkerhetspolitisk inriktning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör undersöka möjligheterna att ansöka om Natomedlemskap och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2667 av Laila Naraghi m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av ett tillägg i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet som förbjuder införsel av kärnvapen i landet, likt den finska lagstiftningen, och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2688 av Laila Naraghi m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av instiftandet av en internationell konvention som förbjuder kärnvapen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2747 av Rasmus Ling m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett internationellt förbud mot autonoma vapensystem och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2762 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör undersöka förutsättningarna för att ansluta sig till försvarsalliansen Nato och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om terrorbekämpning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2777 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska bidra till både etablerade och nya insatser inom fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet inom Nato, EU, FN och OSSE och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en långsiktig färdplan måste ingå i framtida EU-ledda militära interventioner och tillkännager detta för regeringen.

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördjupa Sveriges samarbete med Nato och verka för en svensk anslutning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2818 av Beatrice Ask m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett svenskt Natomedlemskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s försvarssamarbete och nordiskt försvarssamarbete och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om internationella insatser och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2859 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och fördjupa Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten och om att Sverige ska söka medlemskap i Nato och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att upprätthålla den europeiska säkerhetsordningen, där alla länder har rätt att göra sina säkerhetspolitiska val utan hot om våld, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt internationellt ansvarstagande genom svenskt deltagande i internationella militära och civila insatser för att bidra till fred, långsiktig utveckling, demokrati och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att fortsätta och förstärka det globala kärnvapenedrustningsarbetet med utgångspunkt i NPT-avtalet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2903 av Hans Wallmark m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige tar ansvar i en orolig omvärld och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om solidaritetsförklaringen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Nato och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om internationella insatser och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om globaliseringens förändringskraft och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energi och säkerhet och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mer osäkert närområde och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Ryssland och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krigets lagar och folkrätten och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om globaliseringens kraft och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avslås av utskottet under förslagspunkt 5

Motion	Motionärer	Yrkanden
5. Övriga motioner		
2018/19:484	Robert Hannah (L)	
2018/19:1123	Edward Riedl (M)	
2018/19:1196	Edward Riedl (M)	
2018/19:1448	Erik Bengtzboe och Carl-Oskar Bohlin (båda M)	
2018/19:1530	Lars Hjalmered (M)	
2018/19:1658	Marta Obminska (M)	
2018/19:1778	Hanna Westerén (S)	
2018/19:2051	Jörgen Warborn och Annicka Engblom (båda M)	
2018/19:2667	Laila Naraghi m.fl. (S)	
2018/19:2688	Laila Naraghi m.fl. (S)	
2018/19:2747	Rasmus Ling m.fl. (MP)	